

Didactische aanwijzingen bij de actualiteitentoets

De actualiteitentoets is hét middel om leerlingen te leren het nieuws te volgen. Hierbij bieden wij u enkele suggesties hoe u de toets kunt inpassen in uw lesprogramma. Daarbij is uitgegaan van vragen die regelmatig door docenten worden gesteld. Hoewel een aantal suggesties voor u overbodig of niet van toepassing kan zijn, is het wellicht toch handig om het geheel een keer goed voor u zelf door te nemen.

Wij wensen u een succesvol schooljaar toe,

de samenstellers.

■ VOOR WELKE LEERLINGEN ZIJN DE VERSIES A EN B BESTEMD?

Globaal gesproken zijn de A-vragen geschikt voor 4/5 havo, 4/5/6 vwo en 1/2/3 mbo. De B-vragen zijn meer afgestemd op de derde klassen havo en vwo en op het vmbo. Uiteraard kunt u de toetsen naar eigen inzicht aanpassen of eigen vragen toevoegen.

■ HOE KAN DE ACTUALITEITENTOETS WORDEN GEBRUIKT?

Wanneer u met de actualiteitentoets gaat werken, staat u voor de keuze om deze te **becijferen** en mee te laten tellen, of de toets te laten maken **zonder cijfermatige gevolgen**.

In het laatste geval functioneert de toets als test: hoeveel weet je van het nieuws af? De leerlingen verwachten bij deze werkwijze wel een indicatieve beoordeling, bijvoorbeeld:

- 5 of minder vragen fout is voldoende tot goed;
- 6 of meer vragen fout is matig tot onvoldoende.

De indicatie zal voor elk type onderwijs verschillen. Per toets kan een globale score worden bijgehouden, waarbij telkens wordt gepeild of de score in de loop van het jaar verandert.

Naast individueel gebruik is de toets tevens geschikt om in groepjes van 2 of 3 leerlingen te worden gemaakt. Veel vragen geven aanleiding om de betreffende gebeurtenissen met elkaar te bespreken.

■ WAT VOOR VRAGEN KUNNEN DE LEERLINGEN VERWACHTEN?

De nadruk ligt op **belangrijke nieuwsfeiten in binnen- en buitenland, die meestal een politieke betekenis hebben en minstens twee dagen in het nieuws zijn geweest**.

U zult deze definitie moeten uitleggen en illustreren met een aantal voorbeelden, die wel of juist niet te verwachten zijn.

Duidelijke voorbeelden zijn nu: *de opvang van vluchtelingen in Nederland, de strijd om het presidentschap in de Verenigde Staten tussen Donald Trump en Hillary Clinton, de maatregelen die genomen worden om het terrorisme tegen te gaan, de gevolgen van de Brexit en de campagnes van Wakker Dier tegen de kiloknallers.*

Incidenteel wordt een culturele vraag gesteld: *wie heeft dit jaar het Boekenweekgeschenk geschreven of welk programma heeft de Televizier-Ring gewonnen?*

Over sport en het privéleven van bekende persoonlijkheden worden zelden vragen gesteld, tenzij er een discussie over is in de samenleving of er verbanden zijn met de politieke besluiten. Voorbeelden: *heeft een sportbond het recht om een turntopper als Yuri van Gelder weg te sturen van de Olympische Spelen?, Max Verstappen zorgt voor Formule 1-koorts in Nederland, topvoetballers verdienen miljoenen euro's per jaar en dus veel meer dan premier Rutte.*

Regelmatig wordt naar mensen gevraagd die in het nieuws zijn, bijvoorbeeld: *verantwoordelijk voor de opvang van vluchtelingen is staatssecretaris ...* Soms wordt er ook naar organisaties gevraagd die in het nieuws zijn, bijvoorbeeld: *de NAVO is een organisatie die ...*

■ IN HOEVERRE KAN DE ACTUALITEITENTOETS MEETELLEN VOOR HET RAPPORTCIJFER?

Veel scholen laten **één toets per kwartaal** meetellen bij de vaststelling van het rapportcijfer.

In het havo- en vwo-onderwijs wordt de actualiteitentoets soms door collega's ondergebracht bij de Praktische Opdracht.

De tussenliggende toetsen dienen dan als oefenstof. Ruim een maand voor elke toets die meetelt, moeten de leerlingen het nieuws intensiever gaan volgen.

Om het doorgeven van vragen te voorkomen, verdient het de voorkeur de toets voor alle klassen op hetzelfde moment te laten plaatsvinden, bijvoorbeeld tijdens de **centrale proefwerk-periodes** van uw school.

Laat de leerlingen de belangrijkste data eventueel in hun agenda noteren!

N.B.

Wanneer u geen gebruik kunt maken van centrale proefwerkperiodes zult u een beroep moeten doen op de **medewerking** van collega's. De beste manier is om in het rooster een lesuur te zoeken waarop zoveel mogelijk klassen les hebben. U verschaft de betreffende collega's het juiste aantal toetsen in een envelop, verzoekt ze deze toets de eerste 10 minuten van hun les af te nemen in 'proefwerkopstelling' en de envelop bij u te retourneren.

Collega's zijn trouwens meestal geïnteresseerd in de actualiteitentoets. Het gebruik ervan werkt dan ook dikwijls **statusverhogend** ten aanzien van de positie van het vak maatschappijleer.

■ HOE MOET DE ACTUALITEITENTOETS WORDEN BECIJFERD?

Het vaststellen van een beoordelingsmethode hangt af van de zwaarte van de toets ten opzichte van het type onderwijs en het niveau van de leerlingen.

Een veelgebruikte **beoordelingsschaal** is 0,8 punt per fout:

1 ft. = 9,2	6 ft. = 5,2	enz.
2 ft. = 8,4	7 ft. = 4,4	
3 ft. = 7,6	8 ft. = 3,6	
4 ft. = 6,8	9 ft. = 2,8	
5 ft. = 6,0	10 ft. = 2,0	

Wanneer de resultaten te hoog of te laag uitvallen, kan de puntenschaal uiteraard naar beneden respectievelijk naar boven worden bijgesteld.

Het komt dikwijls voor, dat er vooral in het begin nogal wat onvoldoendes vallen bij leerlingen die het nieuws nooit hebben gevolgd.

De **zwaarte** van het cijfer kan gelijk worden gesteld met die van een flinke overhoring.

■ WAT MOET EEN LEERLING DOEN OM HET NIEUWS TE VOLGEN?

De leerlingen krijgen in het eerste kwartaal de opdracht om gedurende het schooljaar globaal het nieuws bij te houden.

Hiervoor is het nodig om circa drie keer per week de belangrijkste berichten van de krant te lezen, vooral die op de voorpagina, of regelmatig actief naar een tv-journaal te kijken. Veel leerlingen lezen tegenwoordig de Metro of surfen naar www.nu.nl en andere nieuwssites.

Wanneer een leerling redelijk is ingevoerd, is het lezen van het eerste stuk van een bericht vaak al voldoende. 'Beginnelingen' zullen gedurende enige tijd vaak een heel artikel moeten lezen om te begrijpen wat er is gebeurd of daarnaast zelfs achtergrondartikelen elders in de krant moeten doorspitten. Voor hen is ook het **jeugdjournaal** uitstekend geschikt om bekend te raken met belangrijke ontwikkelingen.

Tijdens de vier of vijf weken voorafgaande aan een toets die meetelt, moeten de leerlingen het nieuws wat gedetailleerder volgen. In deze periodes kunnen de leerlingen het beste belangrijke nieuwsfeiten kort noteren. Sommige nieuwssites op internet hebben handige weekoverzichten.

■ HOE KAN DE DOCENT DE LEERLINGEN ONDERSTEUNEN BIJ DE ACTUALITEITENTOETS?

Uiteraard kunt u als docent uw leerlingen stimuleren door regelmatig nieuwsfeiten te signaleren en te bespreken, wellicht aan de hand van krantenartikelen, situatiekaartjes en eventueel stukjes journaal of actualiteitenrubrieken.

Leerlingen vragen daar vaak ook zelf om.

Het is daarbij handig om de belangrijkste items op het bord te schrijven onder de kop '**Mogelijke onderwerpen actualiteitentoets**'. De leerlingen kunnen deze lijstjes het beste achterin hun werkboek of schrift noteren, los van de overige aantekeningen.

Een andere methode is om elke week een leerling een **korte spreekbeurt** van circa 10 minuten te laten houden naar aanleiding van een nieuwsbericht of stukje journaal op video. Een verplicht onderdeel na de spreekbeurt kan zijn het aanbieden van twee of drie discussiestellingen aan de klas en het leiden van een kort klassengesprek hierover gedurende circa 5 minuten. Deze werkwijze kan uitstekend als Praktische Opdracht worden gebruikt.

■ VERSCHILLEN DE RESULTATEN VAN JONGENS EN MEISJES?

In de praktijk hebben veel docenten gemerkt dat, om welke reden dan ook, jongens bij de actualiteitentoets gemiddeld vaak beter scoren dan meisjes.

Het is interessant om in de loop van het jaar de resultaten van uw klassen op dit punt te vergelijken en te bespreken met de leerlingen. In hoeverre spelen zaken als rolpatronen en status (*Als je als meisje het nieuws volgt, ben je een 'nerd'*) een rol?

TENSLOTTE

Vooral wanneer u de actualiteitentoets als beoordelingscijfer wilt gaan gebruiken, is het zeer belangrijk om uw leerlingen duidelijk te maken waarom het zinvol is dat zij het nieuws gaan volgen. Soms zien leerlingen het nut hiervan niet in.

Als ondersteuning treft u hierbij een korte **toelichting voor leerlingen bij de actualiteitentoets** aan. U kunt deze uitdelen en eventueel een leerling hardop laten voorlezen. Vraag kort commentaar van de leerlingen. Nodig hen uit deze toelichting ook thuis te laten lezen.

Informatie voor leerlingen over de actualiteitentoets

- Bedrijven hebben in de eerste plaats mensen nodig die goed zijn opgeleid voor het werk dat zij moeten doen. Tegelijkertijd is de positie van het bedrijfsleven en de overheid sterk afhankelijk van **politieke en economische ontwikkelingen**. Daarom groeit de vraag naar mensen die een brede belangstelling hebben voor wat er om hen heen gebeurt en daarop kunnen inspelen.
- Een veelgehoorde opmerking op dit moment is dat veel leerlingen die van school komen een **matige algemene ontwikkeling** hebben. Ze beschikken wel over vakkennis, maar interesseren zich vaak te weinig voor belangrijke actuele gebeurtenissen. Ze missen verder dikwijls elementaire achtergrondinformatie die nodig is om te begrijpen wat er in het nieuws is. Kort gezegd: ze kunnen over veel zaken niet meepraten.
- Zoals je weet is maatschappijleer op veel scholen ingevoerd als **examenvak**. Op steeds meer vervolgopleidingen wordt bij de aanname van nieuwe studenten gekeken naar je eindresultaat voor maatschappijleer. Verder selecteren sommige opleidingen onder meer op je kennis van actuele zaken en je score voor maatschappijleer: je algemene ontwikkeling wordt dan een reden om je af te wijzen of juist een pluspunt om je aan te nemen. Denk bijvoorbeeld aan de politie- en sportacademie, de zorgsector en opleidingen in de sociale en juridische sector.
- We zullen dit jaar regelmatig werken met zogenaamde **actualiteitentoetsen**. Het doel is om je te stimuleren regelmatig het nieuws te volgen. Misschien zul je als **huiswerk** de opdracht krijgen om het nieuws globaal bij te houden en zullen enkele van deze actualiteitentoetsen meetellen voor een cijfer. Ze worden dan wel tijdig aangekondigd. Bovendien krijg je van tevoren te horen over welke periode er vragen worden gesteld.
- Wat voor **soort vragen** kun je verwachten in de actualiteitentoets?
De nadruk ligt op **belangrijke nieuwsfeiten in binnen- en buitenland, die meestal een politieke betekenis hebben en minstens twee dagen in het nieuws zijn geweest**.
U zult deze definitie moeten uitleggen en illustreren met een aantal voorbeelden, die wel of juist niet te verwachten zijn. *de opvang van vluchtelingen in Nederland, de strijd om het presidentschap in de Verenigde Staten tussen Donald Trump en Hillary Clinton, de maatregelen die genomen worden om het terrorisme tegen te gaan, de gevolgen van Brexit en de campagnes van Wakker Dier tegen de kiloknallers.*
Incidenteel wordt een culturele vraag gesteld: *wie heeft dit jaar het Boekenweekgeschenk geschreven of welk programma heeft de TelevizierRing gewonnen?*
Over sport en het privéleven van bekende persoonlijkheden worden zelden vragen gesteld, tenzij er een discussie over is in de samenleving of er verbanden zijn met de politieke besluiten. Voorbeelden: *: heeft een sportbond het recht om een turntopper als Yuri van Gelder weg te sturen van de Olympische Spelen?, Max Verstappen zorgt voor Formule 1-koorts in Nederland, topvoetballers verdienen miljoenen euro's per jaar en dus veel meer dan premier Rutte.*
Regelmatig wordt naar mensen gevraagd die in het nieuws zijn, bijvoorbeeld: *verantwoordelijk voor de opvang van vluchtelingen is staatssecretaris ... Soms wordt er ook naar organisaties gevraagd die in het nieuws zijn, bijvoorbeeld: de NAVO is een organisatie die....*
- Kortom: de actualiteitentoets is niet bedoeld om 'vervelend te doen', maar om je blik te verruimen. Een brede visie wordt later simpelweg van je verwacht. De actualiteitentoets is dus een middel om je 'marktwaarde' op de arbeidsmarkt te vergroten. Maak er gebruik van.

Veel succes!